

Горбунова А. В.
кандидат економічних наук, доцент
Кармазіна В. С.
студент
Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

БАНКРУТСТВО ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Питання розвитку сучасного підприємництва завжди було пріоритетним напрямком еволюції нашої держави, а особливо це є актуальним у часи, коли економіка стала на воєнні рейки внаслідок вторгнення російської федерації на терени незалежної суверенної України 24 лютого 2022 р. Найскладнішим періодом для бізнесу став перший місяць війни, оскільки продовжувати діяльність в умовах окупації та постійних обстрілів стало неможливо. Згідно із дослідженнями Міністерства економіки України, на кінець березня 2022 р. було призупинено і сповільнено роботу 80% підприємств, з яких 6% не планували відновлювати діяльність, а 35% чекали кращих часів з вирішенням проблем нестачі замовлень (50%), логістикою (21%), відсутністю працівників (17%) [1].

Слід зазначити, що станом на початок жовтня поточного року Індекс активності бізнесу становить 33,9 (зі 100 можливих), що свідчить про невпевненість в швидкому покращенні економічної ситуації, але ріст показника за останні місяці демонструє, що негативні очікування все ж зменшуються [2].

Варто зауважити, що майже 33,8% підприємств повністю або майже повністю припинили роботу з кінця лютого, що є значно нижче показника червня, коли 46,8% підприємств залишалися повністю або майже не функціонуючими. Подібна ситуація спостерігалася в травні 2022 р., коли постала більш окреслена проблема модернізації процедури банкрутства підприємств усіх видів господарювання. Проте вже 8% підприємств вказують на те, що їхні обсяги виконаних робіт зросли порівняно з довоєнним періодом, оскільки тренд «купує українське» став популярним як в Україні, так і за її межами [2].

Найбільше заважає бізнесу у відновленні нестача фінансових ресурсів у країні, а саме неплатоспроможність клієнтів, відсутність достатнього капіталу, непрогнозованість розвитку ситуації на внутрішньому ринку. Тому найбільший пріоритет належить податковій реформі, а також 34% підприємців вважають, що прискорення руху товарів через митницю та дотримання повного мораторію на перевірки бізнесу значно покращили б умови роботи.

Державна підтримка розвитку підприємництва є одним із основних стимулів долати рух до банкрутства, адже ефективними є програми «Доступні кредити 5-7-9%» та «Доступний фінансовий лізинг 5-7-9%», котрі постійно актуалізуються відповідно до реалій. За останніми статистичними підрахунками Міністерства фінансів України з моменту старту державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» підприємства станом на 16 травня 2022 р. отримали від банків-партнерів 40486 кредитів на загальну суму 110,1 млрд грн, які були спрямовані

на різні цілі, наведені на рис. 1 [3].

Рис. 1. Напрямки кредитування за програмою «Доступні кредити 5-7-9%»
Джерело: складено авторами на основі [3]

На жаль, окрім позитивних аспектів розвитку допомоги бізнесу, існують і негативні, адже велика кількість підприємств були вимушені розпочати процедуру банкрутства. Тому, щоб полегшити цей період, з 16 серпня 2022 р. ВРУ прийняла законопроект № 7442 «Про внесення змін до Кодексу України з процедур банкрутства щодо застосування процедур банкрутства у період дії воєнного стану» від 07.06.2022, яким передбачається: забезпечити вимоги кредиторів накладенням арешту не лише на майно боржника, а і на майно осіб, які несуть з ним солідарну відповідальність; забезпечити отримання від ліквідатора висновку щодо ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства тощо; надати розпоряднику майна дієвих повноважень та доступ до податкової інформації боржника; доповнити перелік боргів, які не підлягають прощенню в процедурах банкрутства, завданих злочином; проводити збори кредиторів на період дії воєнного стану та впродовж шести місяців із дня його припинення можна дистанційно; зняти дисциплінарну відповідальність з арбітражного керуючого за невиконання обов'язків, якщо це було неможливо у зв'язку з бойовими діями тощо [4].

Отже, підприємництво є рушієм розвитку нашої держави, та наближенню до перемоги, адже велика кількість суб'єктів господарювання певним чином залучені до допомоги країні у війні та волонтерської роботи. Тому важливим є мінімізація усіх можливих факторів, які впливають на їх функціонування, та надання допомоги з боку держави та іноземних партнерів.

Література:

1. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?languk-UA>.
2. Тарасовський Ю. Бізнес продовжує відновлюватися, негативні очікування зменшуються – опитування. *Електронний портал «Forbes»*. URL: <https://forbes.ua/news/biznes-prodovzhue-vidnovlyuvatisya-negativni-ochikuvannya-zmenshuyutsya-opituvannya-03102022-8734>.
3. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
4. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/226916.html>.